

Kursplan

Nya perspektiv för rättvisa och klimat

en kurs om socialt hållbarhetsarbete med studieresa i Europa

Kursdatum: 13 januari – 15 juni 2025 **Studietakt:** 100%

Kursen ger dig kunskap om hur du praktiskt tillsammans med andra kan arbeta för hållbar utveckling. Det handlar om ett förändringsarbete som involverar fler och en demokrati där allas lika värde och miljön respekteras.

Vi börjar kursen med att lära känna varandra och vad det innebär att fungera som en demokratisk grupp. Vi börjar även med följande teman som vi sedan fortsätter att arbeta med genom hela kursen:

• Orättvisor i dagens samhälle och hur jämlikhet kan uppnås• Lokalt ägande av sol, vind och andra gemensamma resurser	• Gröna städer och orter som ställer om• Bra boende för alla• Deltagardemokratiska alternativ

Vi lär känna några initiativ för rättvis och inkluderande omställning i folkhögskolans närområde, till exempel i Sandviken, Gävle och Uppsala. Innan studieresan för du också öva på att jobba med skrivande, foto och intervjuer.

Sen gör vi en studieresa genom Sverige, Danmark och Frankrike för att möta människor och organisationer som jobbar på olika sätt efter att ta tillbaka makten till gräsrotsnivån och sprida initiativet till fler människor för att bygga ett mer hållbart och rättvist samhälle.

Du får lära dig om hur föreningar och folkrörelser, såväl som kommuner och företag kan involvera människor i att tillsammans skapa en bättre, mer demokratisk samhällsutveckling.

I sista delen av kursen får du öva på att organisera workshops och hålla föredrag i de lokala sammanhang där vi startade. Detta blir ett sätt att inte bara försöka nå ut med berättelser och idéer men också ett sätt att öva på att starta och delta i samtal, samt praktiskt bidra till en samhällsförändring.

Kursen ger fördjupad kunskap om hur det går att arbeta demokratiskt och inkluderande med de globala målen för hållbar utveckling.

Ämnesord: förändringsarbete, aktivism, deltagande demokrati, klimaträttvisa, lokal utveckling, social rättvisa, organisering, social innovation, globala målen, hållbar utveckling.

Bra att veta

Tjänstledigt och studiemedel: Kursen berättigar till studiemedel från CSN. Om du jobbar och vill läsa kursen kan du kanske ta tjänstledigt för studier. Obs! Även om studier kan berättiga till tjänstledigt måste du tala med din arbetsgivare i god tid om dina möjligheter att ta ledigt.

Ansökan: Löpande antagning under hösten. Sista datum att ansöka är 15 november.

Antagning: Inga särskilda förkunskaper krävs. När du söker kursen behöver du bifoga ett personligt brev (max 2500 tecken) som innehåller:

- En kort beskrivning av dig och din bakgrund
- Varför vill du gå kursen?
- Du behöver också ange två referenspersoner.

Kursens upplägg:

Block 1: Introduktion, vecka 3-4

Under detta block på ca 2 veckor får du lära känna de andra i kursen och Färnebo folkhögskolas arbetssätt. Samtidigt som ni gör er hemmastadda på folkhögskolan i Österfärnebo börjar vi orientera oss kring frågor kopplade till dagens samhällsutmaningar och kriser. Vi lär oss vad det innebär att jobba som en demokratisk grupp och vi sätter oss också in i kursplaneringen.

Block 2: Berättande för förändring, vecka 5-7

I detta block på ca 3 veckor fokuserar vi på hur berättande, maktfrågor och samhällsförändring hänger ihop, samt hur medier och berättande kan analyseras kritiskt. Vi utvecklar också våra grundläggande färdigheter inom skrivande, foto och intervjuande. Ni får pröva på att spela in både ljud och rörlig bild. Målet med detta block är att vi ska kunna använda dessa praktiska färdigheter under det fortsatta arbetet i kursens efterföljande tre block.

Block 3: Inför studieresan, vecka 9-12

Under detta block på ca 4 veckor lär vi oss mer om utmaningar och om hur samhällsförändring kan gå till: Hur kan vi förändra samhället? Ekonomiskt, socialt och ekologiskt? Vilka olika arbetssätt och strategier kan komplettera varandra? På vilket sätt är olika former av deltagardemokrati en central del i en förändringsprocess? Hur kan vi jobba praktiskt med detta?

Tillsammans sätter vi oss in i hur "deltagande socialt förändringsarbete" kan ses som ett kunskapsfält, och i vilka sammanhang det går att arbeta med detta, tex i föreningar, kommuner, bostadsområden och skolor. Vi lär vi oss om olika frågor, både genom att samtala med varandra, läsa litteratur, lyssna på radio och titta på film och TV. Vi undersöker även hur utmaningarna ser ut lokalt i några samhällen nära Österfärnebo, som Sandviken, Gävle och Uppsala, där vi har chans att möta både en del boende och olika aktörer som jobbar för förändring på olika sätt.

Vi lär oss också lite om de organisationer vi ska besöka under studieresan. Som kursdeltagare är du under detta block även med och påverkar vilka frågor och exempel vi kommer fördjupa oss mer i under studieresan med stöd av de organisationer vi ska arbeta med då.

Block 4: Studieresan, vecka 13-16

Under block 4 reser vi under cirka 3 veckor genom Sverige, Danmark och Frankrike.

Vi besöker olika aktörer som jobbar för en grön, mer demokratisk, inkluderande samhällsutveckling, tex grupper som fokuserar på olika mänskliga rättigheter som boende, arbete, god livsmiljö osv. Vi möter även organisationer som tränar aktivister och utbildar tjänstepersoner i kommuner om hur de kan öppna upp för mer inkluderande, demokratiska arbetsätt. Vi får också se flera exempel på möjligheterna med att förvalta både lokala resurser, mötesplatser och företag tillsammans på ett deltagardemokratiskt sätt. Vi möter även exempel på organisationer som fokuserar mer på kampanj- och påverkansarbete.

Vi strävar efter att göra flera längre stopp under resan, på platser där vi har gott om tid med personer och organisationer som har stor erfarenhet av lokal organisering och deltagande socialt förändringsarbete. Vi söker deras erfarenheter och kunskap för att lära oss att göra liknande arbete själva. På de platser vi stannar lite längre blir det en blandning av guidningar, föredrag, workshops och träning med fokus på olika former av förändringsarbete och olika sociala och ekologiska frågor.

Block 5: Samtal pågår, vecka 18-24

Under block 5 landar vi "hemma" på folkhögskolan. Vi reflekterar på vad vi lärt oss och fördjupar oss i frågor som dykt upp under resan. Vi övar oss också själva på att hålla i workshops och samtal som kan främja förändring och hållbar utveckling. Som en del av detta jobbar vi med att berätta om de exempel, grupper och initiativ som vi bekantat oss med under studieresan. Vi fördjupar även våra kunskaper kring de arbetsätt och möjliga sätt att förändra som vi lärt oss om.

Vi sammanställer dokumentation i form av bild, text och intervjuer med personer och organisationer som vi har mött, samt våra intryck och reflektioner kring dessa. Detta gör vi tillgängligt för andra i form av en utställning.

Under block 5 gör vi också kortare praktik hos några olika organisationer och initiativ i Sverige.

Detta förväntas du kunna efter avslutad kurs

Kursen förbereder dig för att arbeta i civilsamhällets organisationer, samt i kommuner, företag och andra organisationer som jobbar aktivt med FNs globala mål för hållbar utveckling. Efter genomförd kurs har du fördjupat din kunskap om möjligheterna att arbeta med lokalt socialt förändringsarbete. Du har utvecklat förståelse för vilka olika möjligheter som finns och du förstår vikten av att jobba med social innovation och deltagande demokrati för att få till en hållbar och rättvis omställning. Du har praktisk kunskap om hur man kan arbeta med workshops, möten och deltagardemokratiska processer för att göra fler delaktiga i samhällsutvecklande processer. Du har även utvecklat dina färdigheter att jobba med berättande för förändring genom skrivande, foto och intervjuer.

Gemensamt boende under studierna

Som studerande på kursen bor du på skolan. Du får ett eget rum och tillsammans med övriga studerande ansvarar du för inköp, matlagning, städning mm. Kursen delas därför in i olika ansvarsgrupper som har ansvar för olika områden. Skolan har tre olika hus i Österfärnebo som heter Lychous, Bohms och Mejeriet. Många tidigare deltagare lyfter fram det gemensamma boendet i Österfärnebo som något mycket positivt.

Kursekonomi och kostnader

Undervisningen på Färnebo folkhögskola är kostnadsfri, men som studerande på kursen betalar du varje månad för boende, mat och resekostnader en summa till kollektivet och kollektivet betalar i sin tur för hyra, mat osv. Kursen administrerar en gemensam ekonomi. Kostnaden för mat, boende och resor beräknas till ca 7500 kr/månad. En kostnad som gott och väl täcks upp av studiestödet från CSN.

Du betalar även en administrativ avgift på 400 kr per termin, avgiften täcker en försäkring och kopiering.

Skolans närområde

Färnebo folkhögskola ligger i Österfärnebo, i södra delen av Sandvikens kommun. Nedre Dalälven rinner igenom bygden och här finns bland annat en lokal grundskola, ett rikt föreningsliv, pizzeria, kiosk, Ica, samt lokalt bibliotek. Här finns också Gysinge ca 5 km från Österfärnebos tätort med Naturum och entré till Sveriges mest besökta nationalpark, vandringsleder, vandrarhem, ett större hotell, samt ett populärt värdshus.

I kursen jobbar vi också till städerna Gävle, Sandviken och Uppsala, som ligger i skolans närområde.

Lov och ledigt

Vecka 8 är ledigt, samt vecka 17. Veckoplaneringen för kursen kan ibland innebära att vi läser på helgdagar för att kunna ta ledigt på någon vardag i anslutningen till en annan helg då detta innebär bättre möjligheter för hemresor för de som bor långt från skolan.

Kurslitteratur

Du behöver köpa några böcker för att kunna delta på kursen. Kurslitteraturen, både sådan som alla ska läsa och fördjupningslitteratur, kan du ta del av i en preliminär lista nedan.

Preliminär kurslitteraturlista

Dessa skrifter är gemensam läsning för alla i kursen. De ger en teoretisk och praktisk grund att stå på för alla som vill jobba med socialt förändringsarbete.

- *En trösterik sanning: ett bättre samhälle för oss och vår planet* (2015) av Richard Wilkinson, Kate Pickett
- *Ojämlighet dödar* (2016) av Göran Therborn
- *Den första samhällsnivån - lokal demokrati, planering och finansiering för en hållbar utveckling* (2017) av Ulla Herlitz och Hans Arén
- *Kraft att förändra – verktyg för lokal utveckling (andra omarbetade upplagan 2019)* av Berit Folkesson och Terese Bengard
- *Strategi för lokalt gemensamt välbefinningsbygge* (2018) av Ylva Lundkvist Fridh
- *Sveriges väg till en jämlik och rättvis klimatomställning (2023)* av Astrid Nilsson Lewis och Hanna Nelson
- *En kort och relativt trevlig bok om klimatet* (2024) av Rickard Fornstedt, Staffan Laestadius, Helena Fornstedt

Utöver detta tillkommer artiklar, radioprogram, videoreportage, artiklar mm.

Möjligt fördjupningsmaterial

Följande böcker är exempel på litteratur som kan användas för fördjupning och som ni kan välja att jobba med som en del av er fördjupning i sista kursblocket:

- *Bygg landet igen!* (2012) av Jan Wiklund
- *Donutekonomi – Sju principer för en framtida ekonomi* (2018) av Kate Raworth
- *Principles of a Pluralist Commonwealth* (2017) av Gar Alperovitz
- *Ett Sverige där anställda äger* (2018) av Sophie Nachemson-Ekwall
- *Kapitalet, överheten och alla vi andra* (2018) av Göran Therborn
- *Samhällsarbete – Aktörer, arenor och perspektiv* (2018) red Stefan Sjöberg och Päivi Turunen
- *Medborgarbudget – En världsomspännande modell för demokratiskt inflytande* (2019) av Lena Langlet och Anders Nordh
- *När betongen rätar sin rygg - Ortenrörelsen och folkbildningens renässans* (2019) av Ove Sernhede, René León Rosales och Johan Söderman
- *Politikens plats: Demokratins kris och lokal politik* (2019) av Henrik Berggren
- *Starta hållbart, webbsida för socialt företagande: <https://startahållbart.se/>*
- *Stockholm, städerna och resten* (2017, 2019) av Arne Müller
- *Segregation* (2019) av Jonas Lindström

- *Bilda bygdebolag* (2021) av Coompanion
- *Democratic innovation and digital participation – Harnessing collective intelligence for 21st Century decision-making* (2022) av Oli Whittington
- *Orädda städer – En guide till den globala municipalistiska rörelsen* (2022) red Barcelona En Comú
- *The Connected Community: Discovering the Health, Wealth, and Power of Neighborhoods* (2022) av Cormac Russell och John McKnight
- *Antirasismen och antirasister - Realistiska utopier, spänningar och vardagserfarenheter* (2023) red Karin Krifors, Hansalbin Sältenberg, Diana Mulinari och Anders Neergaard
- *Smarta städer underifrån* (2024) av Jaan-Henrik Kain & Jenny Stenberg
- *Mer energi till folket! – ett studiematerial om hållbar energi och energigemenskaper* (2024) av Elinor Askmar, Jonathan Korsar mfl